

ВИСНОВОК

**про наукову повизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

на тему:

**«Принципи архітектурно-планувальної організації закладів
позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад»,
здобувача ступеня доктора філософії**

Васильченко Дар'ї Костянтинівни

з галузі знань 19 – Архітектура та будівництво

за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження Васильченко Дар'ї Костянтинівни обумовлена тим, що вже певний час в Україні впроваджується реформа децентралізації, що має певний вплив як на організацію позашкільної діяльності, так і на створення відповідної навчально-матеріальної бази, а саме закладів позашкільної освіти, що відповідатимуть вимогам сучасності. Важливим є влаштування позашкільних освітніх осередків достатньої місткості та якості, що задовольнятимуть потреби дитячого та юнацького населення, матимуть змогу змінюватися відповідно до змін у демографічній ситуації та відповідно до процесів об'єднання або розділення територіальних громад, будуть відповідати вимогам нового освітнього простору та стануть частиною і послідовною ланкою сучасної освітньої системи.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження базується на чинних законодавчих та нормативно-правових актах у галузях архітектурно-містобудівної діяльності та освіти, на Конституції України; на Законах України: «Про дошкільну освіту» (№ 2628-III), «Про культуру» (№ 2778-VI) «Про місцеве самоврядування в Україні» (№ 280/97-ВР), «Про освіту» (№ 2145-VIII), «Про охорону дитинства» (№ 2402-III), «Про позашкільну освіту» (№ 1841-III); Декларації прав дитини (від 20 листопада 1959 року); Конвенції про права дитини (20 листопада 1989 року); Державній національній програмі «Освіта». (Україна XXI ст.); Постановах КМУ № 532 «Про затвердження Положення про опорний заклад освіти», № 433 «Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і положення про позашкільний навчальний заклад». Дослідження виконувалося у руслі загального напрямку наукових робіт кафедри теорії архітектури КНУБА «Теоретичні основи архітектури громадських будівель та комплексів» за номером 0117U005420 від 16.02.2018.

Дисертація відповідає паспорту спеціальності 191 – Архітектура та містобудування.

3. Наукова повизна одержаних результатів.

У дисертації одержані наступні наукові результати.

Вперше:

- сформульовано принципи, відповідні прийоми та засоби архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад; на їх основі розроблені планувальні рішення навчальних зон та чарупок;
- запропоновано класифікацію закладів позашкільної освіти за ступенем доступності (відкритий, напівзакритий, закритий типи);
- запропоновано авторське трактування поняття «універсальна навчальна зона». Розроблено планувальні рішення універсальної навчальної зони;

Удосконалено:

- класифікацію функціональних груп закладів позашкільної освіти (окреслено два підходи до розподілу функціональних груп приміщень ЗПО на концентровані та розосереджені); систематизацію типів зонування громадських навчальних зон; систематизацію критеріїв оцінювання ефективності функціонально-планувального рішення ЗПО; схеми сценаріїв функціонування ЗПО відповідно до узагальнених напрямів діяльності (розроблено узагальнені схеми траєкторій руху відвідувачів та персоналу для трьох умовних груп ЗПО);
- метод обчислення корисної площі в гнучких навчальних просторах ЗПО; метод оптимізації використання за часовим параметром спортивної зони ЗПО II рівня містобудівної організації; підхід до питання доступності функціональних зон будівлі та території закладу позашкільної освіти за часовим параметром;

Отримали подальший розвиток:

- підходи до класифікації функціональних зон; варіанти створення (добудови / реконструкції із розширенням) навчальних блоків із набору комбінаторних елементів; систематизація існуючого досвіду проектування та наукових досліджень у галузі; підходи до проектування універсальних та спеціалізованих освітніх модулів ЗПО;
- рекомендації щодо нормування площ навчальних зон відповідно до кількості користувачів, типу використовуваного обладнання, можливості реалізації інклюзивного навчання, форми роботи.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Дисертація містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених досліджень, які мають істотне значення для галузі знань 19 – Архітектура та будівництво.

Результати дослідження можуть бути використані при проектуванні нових та під час реконструкції існуючих будівель закладів позашкільно

освіти, під час відбудови освітніх осередків, під час інтеграції дитячих освітніх зон у структуру існуючих будівель; у педагогічній діяльності – для підготовки лекційних та практичних занять із студентами архітектурної спеціальності; для нових наукових досліджень; під час розроблення чи оновлення нормативних документів.

Результати дослідження впроваджені у декількох науково-дослідних розробках: у розробленні рекомендацій щодо проектування сучасних закладів базової та позашкільної освіти (Київ, 2022 р.); у проектній пропозиції, розробленій для комплексного проекту кампусу Таврійського Національного Університету імені Вернадського як основи науково-освітнього та навчального кластеру «Вільне» у селищі Білогородка, Києво-Святошинського району Київської області (2021 р.); при розробці проектної пропозиції рішення генерального плану території президентського дослідницького університету та архітектурно-планувального рішення лабораторного корпусу 9А (2021 р.); при розробці передпроектної пропозиції щодо реконструкції комплексу середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 182 м. Києва (2019 – 2020 роки); при розробці проектної пропозиції реконструкції приміщення актової зали Спеціалізованої школи №80 Печерського району м. Києва (2018 р.).

Результати та рекомендації дисертаційного дослідження були впроваджені у курсовому проектуванні для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» КНУБА, у проведенні відкритої лекції «Архітектура об'єктів цивільного призначення. Поглиблена спеціалізація: заклади позашкільної освіти» (2020 р.) а також у дипломних проектах, виконаних у співкерівництві із автором: «Музейний комплекс «Експериментаріум» у м. Київ» (2020 р.), «Навчальний комплекс у м. Київ» (2020 р.), «Шкільний спортивний комплекс у м. Київ» (2020 р.), «Архітектурно-планувальна організація центрів розвитку комбінованого типу для дітей та молоді» (2020 р.), «Прийоми формування інноваційних науково-дослідницьких комплексів у структурі технопарків» (2020 р.), «Екологічний підхід при модернізації загальноосвітніх навчальних закладів» (2020 р.), «Центр дитячої творчості в м. Костополі Рівненської області» (2021 р.), «Архітектурно-планувальна організація спеціалізованих ліцеїв у малих містах» (2022 р.).

5. Використання результатів роботи.

Результати дослідження впроваджені у освітній процес закладу вищої освіти: Київського національного університету будівництва і архітектури (акт про впровадження результатів науково-дослідної роботи), в проектну діяльність архітектурного бюро «Інститут проектування» (акт впровадження), «Архітектурної майстерні Шкροгаль» (акт впровадження), у проектну діяльність у рамках договору про співпрацю КНУБА із Спеціалізованою школою №80 м. Києва (акт впровадження №01-029/129 від 12 травня 2021 р.), у проектну діяльність у рамках договору про співпрацю КНУБА із середньою загальноосвітньою школою I-III ступенів №182 м.

Києва (акт впровадження № 224 від 09.12.2021 р.), у проектну діяльність в рамках проведення Міністерством освіти і науки України конкурсу на розроблення концепції президентського дослідницького університету (акт впровадження).

6. Особистий внесок здобувача. Наукові та практичні результати, що викладені в дисертаційній роботі є самостійною науковою працею, у якій висвітлено власні ідеї та розробки авторки, що дали змогу вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та практичні положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у збереження архітектурної спадщини навчальних закладів України.

Основні положення та результати дисертаційної роботи одержані автором особисто, що засвідчується 12 одноосібними публікаціями. У 3 публікаціях у співавторстві здобувачем зроблено аналіз та узагальнення існуючих методів та засоби оптимізації проектних рішень закладів позашкільної освіти, взято участь у формуванні висновків, розроблено графічний матеріал [12], здобувачем виконано збір, аналіз матеріалу взято участь у формулюванні висновків [7, 1]. При цитуванні інших авторів здійснено посилання на відповідні джерела.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі теорії архітектури Київського Національного університету будівництва і архітектури, науковий керівник – доктор архітектури, доцент, Кравченко І. Л..

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, зроблено висновок, що дисертаційна робота Васильченко Д. К. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень.

Максимальний відсоток співпадіння, виявлений у системі перевірки: Unicheck – вісімнадцять цілих нуль десятих (18,0%); StrikePlagiarism - сім цілих чотири сотих (7,04%); Anti-Plagiarism – нуль (0%).

Основний відсоток збігів припадає на згадування та цитування відповідних темі дослідження законодавчих документів, державних будівельних норм та наукових робіт фахівців супутніх галузей. Таке згадування є необхідним для розуміння методики дослідження, послідовності проведення аналітичних етапів роботи та має всі необхідні посилання на відповідні джерела, які перераховані у списку літератури. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

Наукові результати дисертації опубліковані в 15 наукових працях: у фахових виданнях – 5 статей, у наукових періодичних виданнях інших держав, що внесені до міжнародної наукометричної бази даних (Index

Soropnicus) – 1 стаття, опубліковано 9 тез наукових доповідей у матеріалах міжнародних, всеукраїнських, науково-практичних конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Кравченко І. Л., Васильченко Д. К. Образ в архітектурі дитячих позашкільних закладів / Сучасні проблеми архітектури і містобудування: Наук. – техн.. збірник / Відпов. ред. М. М. Дьомін. – К.: КНУБА, 2017. – Вип. 49. – С. 165- 169. (Фахове видання України категорії «Б»).

Особистий внесок здобувача: здобувачем виконано збір, аналіз матеріалу, взято участь у формулюванні висновків.

2. Васильченко Д. К. Функціональні групи приміщень закладів позашкільної освіти I-IV рівнів містобудівної організації / Містобудування і територіальне планування: Наук. – техн.. збірник / Відпов. секр. П. П. Чередніченко – К.: КНУБА, 2021. – Вип. 78. - с. 65-80. DOI: 10.32347/2076-815x.2021.78.65-80. (Фахове видання України категорії «Б»).

3. Васильченко Д. К. Підходи до формування та доцільність організації універсального навчального приміщення закладу позашкільної освіти для різних вікових категорій дітей / Сучасні проблеми архітектури і містобудування: Наук. – техн. збірник / Відпов. ред. В. В. Товбич. – К.: КНУБА, 2021. – Вип. 61. – с. 333-348. DOI: 10.32347/2077-3455.2021.61.333-348. (Фахове видання України категорії «Б»).

4. Васильченко Д. К. Комбінаторика у навчальних зонах закладів позашкільної освіти / Містобудування і територіальне планування: Наук. – техн. збірник / Відпов. секр. П. П. Чередніченко – К.: КНУБА, 2022. – Вип. 79. - с. 57-67. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2022.79.57-67>. (Фахове видання України категорії «Б»).

5. Васильченко Д. К. Специфіка формування та критерії оцінювання якості функціональних зв'язків гнучких навчальних просторів закладів позашкільної освіти / Сучасні проблеми архітектури і містобудування: Наук. – техн. збірник / Відпов. ред. В. В. Товбич. – К.: КНУБА, 2022. – Вип. 62. – с. 247-263. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.247-263>. (Фахове видання України категорії «Б»).

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

6. Daria Vasylchenko. Architectural periods of the Ukrainian non-formal education. Okresy architektoniczne ukraińskiej edukacji pozaformalnej. STRUCTURE AND ENVIRONMENT. Architecture, civil engineering, environmental engineering, energy and geomatics. Journal by the Kielce University of Technology, Faculty of Environmental Engineering, Geomatics and Power Engineering and Faculty of Civil Engineering and Architecture. No. 1/2020 vol. 12 PL ISSN 2081-1500. DOI: 10.30540/sae-2020-004. (Фахове видання держави ЄС).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Васильченко Д. К., Агєєва Г. М. Деревина в конструктивних рішеннях, екстер'єрах та інтер'єрах будівель бібліотек / АРХІТЕКТУРА ТА ЕКОЛОГІЯ: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16-18 листопада 2015 року). – К.: НАУ, 2015. – С. 33- 35.

Особистий внесок здобувача: здобувачем проведено збір та аналіз матеріалу, взято участь у формулюванні висновків.

8. Васильченко Д. К. До проблеми функціонування культурно-освітніх просторів в умовах об'єднаних територіальних громад / Історія, теорія та практика розвитку архітектурно-містобудівного середовища: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої до 90-річчя КНУБА, до 30-річчя кафедри дизайну архітектурного середовища, до 30-річчя кафедри теорії архітектури. Київ: КНУБА, 2020. – с. 49 (9 квітня 2020).

9. Васильченко Д. К. Вплив освітніх ідей теорії вільного виховання на планувальні рішення закладів позашкільної освіти / Архітектура історичного Києва. Історія – Теорія – Практика: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції 20 листопада 2020 року. Київ: КНУБА, 2020. – с. 38.

10. Васильченко Д. К. Сучасні тенденції в архітектурному проектуванні закладів позашкільної освіти / Сучасна архітектурна освіта. Концептуальність архітектурної творчості: матеріали XII Всеукраїнської наукової конференції 19 листопада 2020 р. – К.: КНУБА, 2022. – с. 94-95.

11. Васильченко Д. К. Специфіка функціонування закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад / Містобудування: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей третьої науково-практичної конференції (Київ, 24 березня 2021 р.). – Київ: КНУБА, 2021. – с. 19-20. ISBN 978-966-999-103-4.

12. Смілка В. А., Гомон О. О., Васильченко Д. К. Методи та засоби оптимізації проектних рішень закладів позашкільної освіти / Інноваційні технології в архітектурі і дизайні [Текст]: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Харків: ХНУБА, 2021. 668 с. (с. 579-584) Харків 20-21 травня 2021 року. URL: <https://itad.com.ua/gallery/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B82021.pdf>.

Особистий внесок здобувача: Здобувачем зроблено аналіз та узагальнення існуючих методів та засоби оптимізації проектних рішень закладів позашкільної освіти, взято участь у формуванні висновків, розроблено графічний матеріал.

13. Васильченко Д. К. Підходи до рішень реконструкції закладів позашкільної освіти / Збірка тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Стан, проблеми та перспективи розвитку сучасних міст» Одеса 23-24 вересня 2021 р., с. 48-49.

14. Васильченко Д. К. Сучасні позашкільні освітні осередки / III Міжнародна науково-практична конференція “MODERN SCIENCE: INNOVATIONS AND PROSPECTS”, 5-7 грудня 2021 р. Стокгольм, Швеція с. 371-373. ISBN 978-91-87224-02-7. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii->

mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-science-innovations-and-prospects-5-7-dekabrya-2021-goda-stokholm-shvetsiya-arhiv/.

15. Васильченко Д. К. Вплив психології сприйняття середовища на формування просторів закладів позашкільної освіти / Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичній конференції «Інновації в архітектурі та дизайні», 25-26 травня 2022 року, Київ, НАОМА, с. 128-130.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Васильченко Д. К. «Принципи архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 5, 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Принципи архітектурно-планувальної організації закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад», подану Васильченко Дар'єю Костянтинівною на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування, до захисту.

2. Головою спеціалізованої вченої ради призначити:

– доктора архітектури, професора Ковальську Гелену Леонідівну, завідувача кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензентами призначити:

– доктора архітектури, професора Товбича Валерія Васильовича, завідувача кафедри інформаційних технологій в архітектурі архітектурного факультету Київського національного університету будівництва і архітектури;

– доктора архітектури, професора Булах Ірину Валеріївну, професора кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури.

Опонентами призначити:

– доктора архітектури, доцента, Жовкву Ольгу Іванівну, завідувача кафедри архітектури та просторового планування, факультету наземних споруд та аеродромів Національного авіаційного університету;

– кандидата архітектури, доцента Тишкевич Ольгу Петрівну, доцента кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Рішення прийнято одноголосно (за – 15, проти – немає, утримались – немає).

Головуюча розширеного засідання кафедри доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії архітектури КНУБА

Г.Л. Ковальська

Секретар розширеного засідання кафедри кандидат архітектури, доцент кафедри теорії архітектури КНУБА

Ю.О. Хараборська

Підписи головуючої та секретаря засвідчую, вчений секретар Вченої ради КНУБА

М.О. Клименко